

BROEN

**FREDENSBORG-HUMLEBÆK LOKALHISTORISKE FORENING
MEDLEMSBLAD 10. ÅRGANG NR. 2 – EFTERÅR 2023**

BESØG I FREDENSBORGHUSENE, SE PROGRAM

Medlemsbladet BROEN udkommer to gange årligt og sendes til Fredensborg-Humlebæk lokalhistoriske Forenings medlemmer.

FORSIDEFOTO

Foreningen tilbyder et sjældent besøg i et af kommunens mest markante bygningsværker – Fredensborghusene i udkanten af Fredensborg, se program side 12.

Foto: Astrid Maria Rasmussen, Realdania

INDHOLD

Side	3	Formanden har ordet
Side	4	Ulriksdal i Fredensborg
Side	10	Kommunens første lokalhistoriker
Side	11	Program
Side	18	Strandmosegård og dens beboere gennem tiden
Side	21	Smakkejollen FREM
Side	22	Bog anmeldelse
Side	24	Bestyrelsen

MEDLEMSBLADET BROEN

Redaktør: Jeppe Tom-Petersen
broen.jeppe.tom.petersen@gmail.com — tlf. 20 72 61 30

Layout: Anne Marie Brammer

Oplag: 600 eksemplarer — ISSN 2246-2570

Deadline: Materiale til næste nummer modtages senest 01.12.2023.
Tekst og illustrationer sendes elektronisk til bladets redaktør.

www: fredensborg-humlebaek-lokalhistorisk.dk

Mail: fredhumlelokalhist@gmail.com

Facebook: www.facebook.com/fredensborghumlebaeklokalhistorisk

EFTERÅRET 2023

På generalforsamlingen i februar måned d.å. skete der en del ændringer i foreningens bestyrelse.

Peter Heiberg, der har været et meget aktivt og flittigt medlem af bestyrelsen i rigtig mange år, og formand for foreningen de sidste 5-6 år, valgte at træde ud af bestyrelsen. Han har været tovholder og redaktør af bladet "Broen" fra starten i 2014 og indtil nu. Heldigvis kan vi stadig trække på Peters ekspertise.

Bent Skov Larsen, som har været med til at stifte foreningen, har også valgt at trække sig helt ud af bestyrelsen. Bent vil fortsat være behjælpelig med forskellige opgaver i foreningen, og det siger vi tak for.

Heidi Ølgaard, som har været foreningens kasserer i mange år, har valgt at blive suppleant i stedet for bestyrelsesmedlem.

Til gengæld blev der indvalgt følgende nye medlemmer til bestyrelsen: næstformand Tora Ribers og bestyrelsesmedlem Tina Pauli og Anni Blem vil bistå bestyrelsen. Jeppe Tom-Petersen har påtaget sig at være redaktør af Broen. Undertegnede Else Mariager blev valgt til formand.

I dette nummer af vores medlemsblad er foreningens efterårsprogram på midtersiderne. Der vil blive afholdt 4 arrangementer i dette efterår. Lidt usædvanligt vil der i år være tilmelding og betaling for 3 af arrangementerne.

Desuden vil Foreningen være repræsenteret både ved Slotsmarkedet den 9. september i Fredensborg, og ved arrangementet "Byens Dag" den 16. september i Humlebæk.

Årbogen for 2023 "På vagt ved Øresund" vil blive præsenteret ved et arrangement, søndag, den 22. oktober i Humlebæk Havn. Forfatteren Bjørn Westerbeek Dahl vil være til stede.

Årbogen for 2022 "Fredensborg Slotshave - en guide" har været en kæmpe succes. Guiden blev hurtigt udsolgt, og vi har fået genoptrykt en ny portion.

Else Mariager
Formand

ULRIKSDAL I FREDENSBORG

Af Poul Christensen

Ulriksdal i Fredensborg ligger som nabo til den smukke rundkørsel, der bl.a. fører til Fredensborg Slot. På grund af denne særlige beliggenhed har der været stor offentlig interesse i ejendommens udseende.

Ejendommen blev i mange år drevet som landbrugsejendom og er nu blevet til 16 rækkehuse og 51 lejligheder. Ejendommens areal har også over tid ændret sig gennem udstykninger og frasalg. I denne artikel vil Ulriksdals udvikling frem til i dag kort blive omtalt.

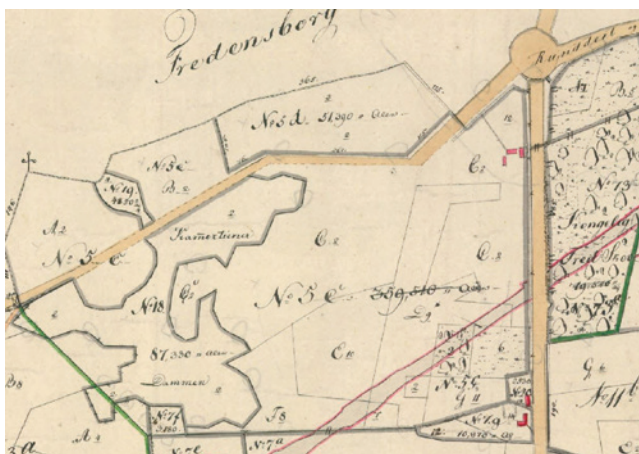

ULRIKSDAL | 2023

ÅR 1780-1975

Jorden, hvorpå Ulriksdal ligger, hørte ved udskiftningsforretningerne i 1780-90 til ejendommen Lystholmgård, og blev i 1819 udstykket af arvefæstegårdmanden Peder Thomsen og solgt til parcellist Jens Hansen under betegnelsen matr. nr. 5c og var på 27½ tønde land eller godt 151.000 m². Købesummen var 400

rigsdaler. I skødet nævnes ikke noget om bygninger, så det må antages, at ejendommens 3 bygninger er opført kort efter overtagelsen i 1819. Jordarealet omfattede både nuværende Ulriksdal og Petersholm inkl. Kammertjener Dammen m.m. Jens Hansen øgede landbrugsarealet ved tilkøb af landbrugsjord bl.a. bag Veksebogård og i Sørup, men måtte også afgive jord bl.a. til anlæggelse af Nordbanen og til ledvogterhus. Familien beskæftigede sig ikke kun med landbrug men også med tømmerhandel. Familien klarede sig økonomisk godt, idet den samlede formue ved Jens Hansens død blev opgjort til 14.005 rigsdaler.

ASMINDERØD BY 1860-1877. DE RØDE STREGER ANGIVER NORDBANENS ANLÆG FRA 1864. DE RØDE BYGNINGER NÆRMEST RUNDELLEN ER ULRIKSDAL.

Enken Margrethe Andersdatter besluttede, at efter hendes død (1858) skulle datteren Birthe Jensen gift med Peder Hansen arve ejendommene. De fortsatte landbruget og tog bolig i Ulriksdal.

Efter Peder Hansens død i 1893 blev ejendommen solgt til fuldmægtig Niels Fuglsang Munch, København, som tog bopæl i Ulriksdal, men landbruget blev forestået af en gårdbestyrer, idet han selv er anført som købmand og grosserer. Han fik ejendommen udstykket og frasolgte det, der betegnes som Petersholm.

I 1912 blev Ulriksdal solgt af dødsboet efter Niels Fuglsang Munch til proprietær Knud Larsen Utke. Foruden jorden fulgte besætning bestående af 4 heste, 15 køer, 2 ungvæg og 2 svin samt avls- og mejeriredskaber.

Fra 1917 til 1931 var ejendommens ejer proprietær Holger Carl Jansen.

I 1931 købte brygmester cand.pharm. Frederik Kriger Lassen ejendommen Ulriksdal, og dermed ændrede jordarealet karakter fra landbrugsjord til frugtplantage, og ejendommen fik sidenavnet Fredensborg Frugtplantage. Der blev plantet frugttræer, bygget huse herunder drivhuse til bearbejdning af den indhøstede frugt og ansat en gartner og nogle medhjælpere. Frederik Krieger Lassen var brygmester på Tuborg 1909-1941, mens hans hustru fru Astrid Lassen var vegetarianer og havde råkostkurgæster boende i den ene længe. Et forfatterpar af helsebøger Julia og Stefan Vøldan boede til leje, så det var et rigtig råkosthjem. Familien Lassen solgte ejendommen i 1958, og herefter var der nogle kortvarige ejerforhold, hvor under landbrugsarealerne beliggende forskellige steder i Asminderød, Fredensborg og Sørup blev solgt.

**SYLVEST JENSEN LUFTFOTO, DET KGL. BIBLIOTEK FRA 1946,
DER VISER ULRIKSDALS BYGNINGER OG DEN INDRETTEDE FRUGTPLANTAGE.**

I 1960 købte Charles Karl Kjeldsen og hustru Johanne Marie Kjeldsen Ulriksdal med henblik på egen bolig og udlejning af driftsbygningerne. Således blev laden udlejet til Dansk Farmaceutisk Naturopati, der fremstillede helsepiller. I 1974 solgte de ejendommen, og dermed ophørte anvendelsen af Ulriksdal til bl.a. boligformål for de følgende 45 år.

ULRIKSDAL FRA HAVESIDEN CA. 1960.

ÅR 1974–2023

Køberen var Aktieselskabet af 14/5 1970 ved landsretssagfører Overby, der søgte om tilladelse til udstykning i 9 villaparceller. Tidligere havde der også været ansøgning til kommunen fra Dansk Esso om tilladelse til at anlægge en tankstation. Disse ansøgninger blev alle afvist af kommunen og Hovedstadsrådet. Bygningerne var nu tomme og blev udsat for hærværk. Enkelte værelser blev forsøgt udlejet, men kommunen kunne ikke længere godkende bygningerne til beboelse.

Resultatet blev, at ejeren af naboejendommen Petersholm købte Ulriksdal i 1981. Ejeren var Armada Shipping. De havde købt denne herskabsvilla, som i 1920 var opført til advokat Gay Shaw tegnet af arkitekt Christen Borch og haven indrettet som en smuk park omkring villaen. Armada Shipping havde indrettet ejendommen med kontorer og receptionslokaler til eget brug. På købstidspunktet var der godt 10 medarbejdere. Virksomheden voksede, og der blev behov for mere plads, hvorefter man købte Ulriksdal. De gamle bygninger på Ulriksdal fandt man ikke kunne indrettes til kontorer, og derfor søgte Armada Shipping i 1982 om tilladelse til nedrivning af disse.

Nedrivningsansøgningen kom til høring, og der kom protester flere steder fra bl.a. fra Danmarks Naturfredningsforening og fra Selskabet til bevaring af gamle bygninger i Fredensborg og Omegn – fra sidstnævnte kan citeres følgende uddrag af indsigelse:

"For det første er Ulriksdal et kønt hus - ikke enestående men dog fint proportioneret. Smukt i al sin ligefremhed. Et godt eksempel på det bedste i den nordsjællandske byggeskik.

Dernæst - og det er vigtigt - ligger det placeret lige ved indkørslen til byen. Sammen med den lille skovstump overfor er det med til at gøre ankomsten til Fredensborg til noget særligt. Det fortæller, at nu kommer man til en by præget af fin gammel kultur. Hvis Ulriksdal skulle forsvinde, ville ødelæggelsen af indkørslen komme til at savne et smukt hus med sin gamle bevoksning, og et væsentligt hjørne af byen ville blive afgørende svækket. Byen ville være fattigere.

Derfor henstiller vi til byrådet, at der må blive udfærdiget en bevarende lokalplan for området ved Ulriksdal."

Fredningsstyrelsen blev også inddraget, da der var indkommet forslag om bygningsfredning på ejendommen, men de måtte meddele, at det særlige bygningssyn ikke fandt bygningerne fredningsværdige.

I 1985 gav kommunen Armada Shipping nedrivningstilladelse. Samtidig blev der godkendt en lokalplan for hele området, hvorefter der var mulighed for opførelse af kontorbygninger til samlet 3.000 m² etagekvadratmeter. I 1988 forelå der godkendelse af opførelse af kontorhuset tegnet af arkitekt Ole Hagens Tegnestue ApS. De nye bygninger kunne indvies 1.6. 1990.

Armada Shipping forestod administration af fast 25 skibe samt for i kortere perioder et skiftende antal skibe, og der var op til i alt ca. 50 medarbejdere. På grund af global krise i shippingbranchen måtte firmaet indskrænke og flyttede fra Fredensborg i 1998.

Armada Shipping solgte herefter såvel Petersholm som Ulriksdal.

Noa Noa købte ejendommen, men opgav at flytte virksomheden hertil og satte derefter ejendommen til salg igen.

Menu A/S overtog bygningerne på Ulriksdal, som i det væsentligste kunne anvendes uden større ændringer. De flyttede i år 2000 fra Kvistgård til lokalerne på Ulriksdal. Firmaet blev stiftet i 1978 og designer boligtilbehør, glas, stempekaffemaskiner, krus, lysestager, skåle mv. som alle produceres eksternt. Medarbejderne udførte således design- og udviklingsarbejder, salgs- og markedsføring og administration. Der arbejdede 35-50 medarbejdere i Fredensborg.

Centrallageret var i Herlev – alligevel blev der jævnligt afholdt lagersalg også fra Fredensborg, og mange kan formentlig huske de mange mennesker og biler, der på disse dage kom til Kongevejen nr. 2. Men også Menu valgte efter ca. 15 år i 2015 at flytte virksomheden fra Fredensborg.

**ULRIKSDAL MENS MENU A/S
VAR EJER, CA. 2010.**

Der måtte herefter igen findes nye ejere til Ulriksdal. Resultatet blev et køb med henblik på omdannelse af lokaler til 16 rækkehuse og opførelse af 51 lejligheder og fælleshus alle med henblik på seniorboligfællesskab for personer over 50 år uden hjemmeboende børn. Projektet blev benævnt Kongeparken. 1. etape var ombygning af de eksisterende bygninger til rækkehuse, som blev gennemført i 2016-19. 2. etape vil blive færdig i 2023 og omfatter lejlighedsbyggeri i op til 3 etager.

Forinden kommunens godkendelse af projektet skulle der udarbejdes og godkendes en ny lokalplan for området. Dette kom også til høring og måtte på baggrund af indsigelser ændres ved bl.a. en lavere og mindre bebyggelse ud mod Hillerødvejen.

Adressen på området hed tidligere Kongevejen 2, men har nu fået eget vejnavn Ulriksdal.

VALDEMAR SEEGER (PIBERYGENDE) OG FAMILIE PÅ BESØG HOS SVOGEREN, SLOTSASSISTENT LUDVIG RASMUSSEN OG SØSTER HILDA (I DØREN) I EN AF FUNKTIONÆRBOLIGERNE I SLOTTETS FORGÅRD. (FREDENSBORG ARKIVERNE).

KOMMUNENS FØRSTE LOKALHISTORIKER

Af Peter Heiberg

I 1892 kom journalisten Valdemar Seeger som 25-årig til Fredensborg. Han blev ansat som medhjælp for sognerådsformanden, postmester Vilhelm Rohlf, i den daværende Asminderød-Grønholt Kommune.

Fortsættes side 15

PROGRAM

**FREDENSBORG-HUMLEBÆK LOKALHISTORISKE FORENING
SOMMER – EFTERÅR 2023**

INFO OM TILMELDING OG DELTAGERBETALING

Ved nogle af arrangementerne vil der være et begrænset antal pladser, og der vil være deltagerbetaling til delvis dækning af foreningens udgifter til arrangementet. Deltagerliste bliver oprettet efter "først-til-mølle" princippet.

Deltagerbetaling vil udgøre ca. kr. 100,- pr. medlem og for ikke medlemmer yderligere kr. 50,-. Den endelige pris opgives selvfølgelig inden den bindende tilmelding med betaling. Betaling skal først ske efter modtagelse af bekræftelse på optagelse på deltagerliste.

Tilmelding skal ske til foreningens mail: fredhumlelokalhist@gmail.com eller på telefon 51 37 42 47.

KELVINS KRIG – FOREDRAG VED ANDERS LINDEMANN

Tidspunkt: Torsdag d. 24.08.2023 kl. 19.30

Sted: Lindehuset, Jernbanegade 28b, Fredensborg

TV-journalisten Anders Lindemann fortæller i foredraget med udgangspunkt i sin nye bog "Kelvins krig" om morfaren Kelvin Lindemanns utrolige liv fra starten i det russiske Sibirien, til han bliver forfatter, modstandsmand og koldkriger i Grønholt.

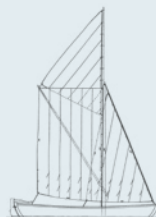

SMAKKEJOLLEN FREM'S 90-ÅRS FØDSELSDAG

Tidspunkt: Søndag d. 27.08.2023 kl. 13.00-16.00

Mødested: Espergærde Havn

Espergærde Smakkelaug inviterer til sejlads, sømandsviser og snak – se side 21.

FREDENSBORG SLOTSMARKED 2023

Tidspunkt: Lørdag d. 09.09.2023 kl. 10.00–15.00

Mødested: Gågaden Fredensborg

Som tidligere år kan I møde foreningen på fællesstanden med Fredensborg Arkiverne og Fredensborg Museum. Kom og få en snak, der er mulighed for at købe vores bøger og selvfølgelig at melde sig ind i foreningen.

BYENS DAG 2023 HUMLEBÆK

Tidspunkt: Lørdag d. 16.09.2023 kl. 11.00–15.00

Mødested: Torpen Kapel, Humlebæk

Som ved Fredensborg Slotsmarked har vi en stand, hvor vi kan mødes, få en snak, I kan købe vores bøger og man kan melde sig ind i foreningen.

FREDENSBORG HUSENE

Tidspunkt: Torsdag den 28.09.2023 kl. 15.00–17.00

Mødested: Centerbygningen, Bakkedraget 43, Fredensborg

Tilmelding og egenbetaling

Bestyrelsen indbyder til et sjældent besøg i et af kommunens mest markante bygningsværker – Fredensborghusene i udkanten af Fredensborg. Arkitekten Jørn Utzon tegnede bebyggelsen sidst i halvtredserne på opdrag fra foreningen Danes Worldwide. Formålet var at skabe en bolig at vende hjem til efter års ophold i udlandet. Gårdhavebebyggelsen stod færdig i 1963 og var ikke mindst inspireret af Utzons mange rejser til bl.a. Marokko, Mexico, Iran og USA. I kraft af Utzons verdensberømmelse efter hans tegning af Operahuset i Sidney, er interessen for Fredensborghusene steget voldsomt. Arkitekturinteresserede fra hele verden valfarter nu hertil, og det har fået de frivillige i bebyggelsen til at oprette et egentligt museum på stedet, som blev fredet i 1987.

Besøget starter med kaffe og kage i centerbygningen, hvor vi får en generel orientering om arkitekten og husene. Derefter er der rundvisning i mindre grupper i to forskellige hustyper. Vi slutter af med et causeri i centerbygningen, hvor vores værter vil fortælle mere om betingelserne for at bo på stedet og om det sociale liv, der leves i husene. Besøget varer i alt to timer.

OKTOBER 43 – JØDER PÅ FLUGT

Tidspunkt: Søndag d. 08.10.2023 kl. 10.00

Mødested: Indgangen til Humlebæk Havn

1. oktober 2023 er det 80 år siden den tyske besættelsesmagt begyndte at tage de danske jøder til fange. I de første par uger af oktober 1943 søgte mange af de forfulgte jøder til Humlebæk og kom over til Sverige herfra.

Bent Skov Larsen tager os med på en vandring i Humlebæk og Sletten og fortæller undervejs om transporterne herfra, om enkelte personer, som kom over herfra og om de, der hjalp med flugten.

Vi mødes kl. 10 ved indgangen til Humlebæk Havn og slutter ved monumentet "Oktober 43" på Peder Mads Strand.

ÅRBOG 2023

Tidspunkt: Søndag d. 22.10.2023 kl. 11.55

Mødested: Humlebæk Havns søndre mole, yderst ved kanonerne

— og senere på Bolettes Gæstebud,

G1 Strandvej 7, Humlebæk

Tilmelding og egenbetaling

Som noget særligt ved denne årbogs udgivelse har vi kombineret bogens udgivelse og Humlebæk Havns Kanonerers saluttering ved havnens sæsonafslutning, med et lille foredrag. Bogen handler i år netop om forsvaret af øresundskysten særligt fra Nivå til Helsingør op gennem tiderne, og af dette er de kanonstillinger der var ved Humlebæk Havn en del. Det må derfor være passende, at vores årbog bliver "skudt i gang" med kanoner.

Efter affyring af kanoner går vi, ca. kl. 12.25, op til Bolettes Gæstebud og styrker os med kaffe og kage og et lille foredrag om bogen og emnet ved forfatter og historiker Bjørn Westerbeek Dahl. Det er selvfølgelig muligt bare at møde på Bolettes kl. ca. 12.30 til foredrag, kaffe og kage. Tidspunktet er det vi håber på, men der kan forekomme forsinkelse.

KYSTBANEN OG HUMLEBÆK STATION

Tidspunkt: Tirsdag d. 14.11.2023 kl. 19.30

Mødested: Cafe "Hej Humlebæk", Humlebæk Station

Tilmelding og egenbetaling

Peter Heiberg fortæller i sit foredrag om Kystbanens tilblivelse og Humlebæk Stations udvikling og betydning for lokalsamfundet.

INDMELDELSE

Jeg ønsker at blive medlem af
Fredensborg-Humlebæk lokalhistoriske Forening

Kontingent er i 2023: 185,- kr.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

E-mail: _____

Indmeldelse sker ved fremsendelse af udfyldt blanket til foreningens kasserer Poul Christensen, Sørupvej 60, 3480 Fredensborg (tlf. 51 37 42 47) eller via foreningens hjemmeside: www.fredensborg-humlebaek-lokalhistorisk.dk hvor foreningens vedtægter også kan findes.

Fortsat fra side 10

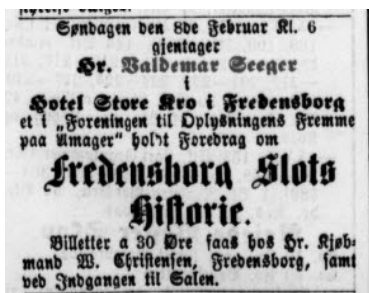
Seeger stammede fra København og voksede op i Nyboder. Hans familie havde flere kongelige relationer. Hans far, Kilian Seeger, var lakaj ved hoffet hos Christian IXs svigerfar, Wilhelm Landgreve og prins af Hessen-Kassel-Rumpenheim (1787-1867). Efter farens død blev moren forstanderinde for Kong Christian IX og Dronning Louises Børneasyl i Ordrup. Endelig var hans storesøster Hilda gift med en medarbejder ved Fredensborg Slot: Slotsassistent Ludvig Rasmussen, som var en kendt skikkelse i byen. Disse forbindelser til hoffet kan have hjulpet ham med at få jobbet. Tiden var præget af "De store Fredensborg-dage", som stillede særlige krav til sognekommunens administration, og man var overbevist om, at han var den rette mand til jobbet.

Han gik straks i gang med at organisere sognekommunens arkiv, der lå rodet til på loftet over fattighuset. Arkivet indeholdt protokoller, breve og mange andre dokumenter, som han var sikker på, kunne indeholde interessante oplysninger om kommunens fortid. Samme år udgav han sin første lokalhistoriske bog baseret på gennemgangen og ordningen af loftarkivet: *Bidrag til Asminde-rød og Grønholt Sognes fattigvæsens historie (1893)*.

Valdemar Seeger var jo ikke uvant med at skrive, da han tidligere havde arbejdet som journalist og reporter for forskellige blade i hovedstaden, inden han kom til Fredensborg. Han blev hurtigt forfremmet til kommunesekretær, og usædvanligt nok blev han også valgt ind i sognerådet samme år, han tiltrådte det kommunale job. Han var medlem i seks år og igen i perioden 1901-11. Samtidig fortsatte han sit arbejde som korrespondent for Nationaltidende og lokale aviser. I 1902 startede han udgivelsen af ugeavisen *Avertissements Tidende for Fredensborg og Omegn*, hvor han var ejer og redaktør indtil sin død. Avisen blev udgivet helt frem til 1967.

Valdemar Seeger var ikke blot en tør og striks embedsmand. En episode i 1894 vidner om, at han havde temperament og ikke lod sig kue. Under et besøg i byen fremsatte redaktøren af vittighedsbladet Punch, August Collin, nogle "fornærmelige udtalelser" om Seeger. Dette fik Seeger til at give ham en lussing og true med flere prygl. Det var ikke bare tomme trusler, for på trods af sin spinkle statur forsøgte Seeger senere den aften at finde redaktøren, men han havde gemt sig i et privat hjem og forlod byen hastigt næste morgen.¹

I sin knappe fritid besøgte Seeger Rigsarkivet og Landsarkivet i København for at søge kilder til sine lokalhistoriske foredrag og de artikler, han skrev til forskellige aviser og senere til *Avertissements Tidende*. Mange af hans bøger om Fredensborg by og slot, som han er kendt for i dag, blev først trykt som føljetoner i sidstnævnte avis. Hans bøger er kendetegnet ved pålidelighed og loyale skildringer uden fordomme om de mange personer, der omtales, også dem fra samtiden. Nogle af de stadig meget læseværdige bøger er: *Fredensborg under Kong Christian den IX og Kong Frederik den VIII* (1922) og *Fredensborg fra oprindelsen til vore dage* (1937), der blev den sidste bog fra hans hånd, som blandt andet handler om "Kejserdagene på Fredensborg," da kongeparret boede der. Også *Fredensborg og Asminderød-Grønholt kommune gennem 25 år* (1928) er interessant, hvor han beretter om kommunens rivende udvikling i de år, hvor han var medansvarlig som administrator og politiker, og hvor kommunens regnskab blev mere end tidoblet fra kr. 51.000 til 651.000 kr. ²

ANNONCE I FREDERIKSBORG
AMTS AVIS 5. FEBRUAR 1891.

Valdemar Seegers helbred begyndte at svigte i en relativt ung alder, og han måtte søge sin afsked som kommunesekretær i 1923, i en alder af 57 år, efter forgæves at have forsøgt at komme en voldsom bronkitis og astma til livs gennem et par kurophold i Merano, Italien. Herefter brugte han det meste af sin tid på at skrive lokalhistoriske værker, der ikke kun omhandlede de nærmeste omgivelser, men også andre dele af Nordsjælland. Han døde i 1938 og blev begravet på Asminderød Kirkegård.

PS. Seegers gravsten på Asminderød Kirkegård, som er erklæret bevaringsværdigt, fremstår i dag lidt forsømt. Navn og årstal er knapt læselige og bør ved lejlighed trækkes op.

¹ Avisnotits i avisen Nordsjælland 13.10.1894

² Oplysninger stammer fra omtale af Seegers afsked i avisen Kjøbenhavns Amts Avis 31.12.1922

Valdemar Seeger
født i København 20/3 1867

Ansæt som Kommunesekretær i Aemmerod-
Gronholt Kommune fra 1 Febr 1892 til 7/1 1923

VALDEMAR SEEGER, CA. 1925
(FREDENSBORG ARKIVERNE).

STRANDMOSEGÅRD OG DENS BEBOERE GENNEM TIDEN

Af Bent Skov Larsen

Neden for Laveskov som vi kender den i dag, lå der tidligere en smal stribe engjord hvor Dageløkke bønderne havde høslæt og græsning for ungkreaturer.

STRANDMOSEGÅRD FØR 1949...

... OG EFTER 1949.

Hvis man for to hundrede år siden skulle fra Sletten ned mod Nivå var det første hus man kunne se oppe til højre jordbruger og fisker Peder Madsen Pedersens lille sted. Hans hus lå op mod skoven mellem Gl. Strandvej og den markvej, der i dag er Strandhøjsvej. Nu ligger der et par store villaer på dette sted. Jorden falder brat ned mod Strandvejen, og blev af Slettenbeboerne benævnt "Pe'Madse's Bakke". På venstre side af vejen - ned mod Øresund - ligger Skovfoged-stedet og Skovfogedens vang, det er det stykke, der i dag kaldes "Peder Mads". Tidligere havde fiskerne i den sydlige del af Sletten deres garn-tørringsplads her. Tidligere endnu forsøgte skiftende skovfogeder med familie at dyrke denne Vang til græsning til et par køer og en hest, der blev brugt til arbejdet i skoven; men da det er sandjord, gav det ikke meget udbytte.

Strandmosegård ligger ved den nordlige indkørsel til skoven. Den trelængede stråttækte lystgård blev bygget i 1793 af gartner Rasmus Larsen Steenberg. Han

havde den 14. december 1791 skrevet kontrakt med Dageløkkes bønder om overtagelse af 10 parceller eng-jord ved Laveskov og her byggede han Strandmosegård. Gården blev i 1805 solgt til kammerråd Nicolai Duus. Strandmosegård har skiftet ejer rigtig mange gange.

I et indlæg i Berlingske Tidende 1805 gives der et godt billede af gården:
"Denne Gaard er beliggende 4½ mil fra Kjøbenhavn mellem Nivaa og Sletten. Kongens Skov hænger over Gaardens Tag bagtil, med kun et Flinteskud til søen. Fra Stuen ses ethvert Skib, som passerer mellem Kjøbenhavn og Helsingør. Til Gaarden hører ca. 12 Tønder Sædeland. Jorden producerer de behageligste Kartoffler, som næppe har sin lige i smag".

Så opregnes alle mulige avls- og haveredskaber og *"tvende særdeles gode Vognheste, som kan passe til hvilken Stadsvogn det skulle være. Tre gode Malkekøer, hvoraf især den ene er bekendt næsten i hele Distriktet for sin ualmindelig gode Art".*

Gården var fra 1810 til 12 ejet af Kaperkaptajn Peder Madsen, han var fisker fra Sletten og havde i 1807 fået Kaperbrev og *"Med en liden Jagt"*, deltaget i "Sørøveriet" mod de engelske handelsskibe på vej gennem Øresund, efter englænderne i 1807 havde erobret den danske flåde. Peder Madsen kaprede i 1807 sammen med to andre Sletten fiskere det engelske skib "Arcade". Dets last var planker. I 1810 kaprede han sammen med en anden båd et andet engelsk skib "The Swift". Det gav også gode penge. Lasten var *"374 Fjerding Malagarosiner, 500 kasser Konfektrosiner og 45 Fustager Vin"*.

Peder Madsen blev en holden mand, han blev kaldt "Kongen af Sletten", og kunne ses kørende med fire heste for sin stadsvogn gennem Sletten. I et selskab han holdt, tændte han sin pipe med en fem daler seddel. I 1811 blev han hædret som Dannebrogsmænd. Det fortælles, at han i træsko gik til Rosenborg, hvor kongen uddelte ordnerne.

Strandmosegård måtte han flytte fra, og da fredsslutningen med England kom i 1814 måtte han finde andet arbejde. I 1816 blev han anbefalet til den eftertragtede stilling som havnefoged ved krigshavnen i Humlebæk, han fik dog ikke stillingen, da han ikke kunne læse og skrive. Storhed står for fald! I 1827 dør han. Fiskerne fandt ham død liggende i laser og pjalter under en båd.

Strandmosegård har gennem tiden haft mange ejere. I 1826 var ejeren Niels Pedersen, der i samme år oprettede Strandmosegårds teglværk og stentøjsfabrik. Teglværket lå op mod Laveskov, lidt syd for gården. Strandmosegård med teglværk blev i 1847 købt af etatsråd Edvard Collin, søn af H.C. Andersens velgører Jonas Collin. Med cand.polyt. Thygesen som bestyrer. Thygesen havde haft et areal med et teglbrænderi ved det senere Louisiana, men flytter i 1851 til Strandmosegård.

Ifølge industrihistoriker Ole Jørgen Rawert's (1786–1851) beskrivelse brændte teglværket i to ovne, der hver kunne indeholde 96.000 sten pr. brænding. Årlig produktion godt 1 mill. sten af forskellig art. I 1853 forlader Thygesen teglværket og digteren H.V. Kaalund bliver bestyrer på teglværket for Edvard Collin fra 1854 til 56. Edvard Collin sælger Strandmosegård i 1862 til Henrik Jensen Søholm, han nedlægger teglværket. Der er ingen spor af det i dag.

Tegneren Fritz Jürgensen (1818–1863) boede her sommeren 1855. I 1894 bliver ejeren komponisten Christian Barnekow (1837–1913). Derefter overtages gården af hans datter malerinden Brita Barnekow (1868–1936).

Komponisten Hans Schreiber (1912–1969) og skuespilleren Grethe Thordal (1926–2004) boede få år her. Lærer på Rytterskolen i Dageløkke og senere på Sletten skole O.I.R. Madsen (1861–1937) boede her nogle år som pensionist.

I 1970'erne er ejeren kunstmaler Børge Bokkenheuser (1910–1976).

**MALERI AF BØRGE
BOKKENHEUSER,
STRANDMOSEGÅRD
SET FRA LAVESKOV.**

SMAKKEJOLLEN "FREM"

Af Odd Erland Bakkengen

Jollen blev bygget i 1933 til fisker Viggo Aanonsen, Humlebæk, af den kendte bådebygger Lauritz Svendsen i Snekkersten. Jollen brugte han til garn, ruse, kroge samt pilke- og dørgefiskeri på Øresund helt frem til 1966, indtil arkitekt Per Christiansen overtog jollen. Han skænkede FREM til Flynderupgård Museums Fiskerisamling i 1981, mod at brugsretten blev givet til Espergærde Lystfisker- og Fiskerlaug. I 1997 oprettedes og overtog Espergærde Smakkelaug brugsretten, så den stadig kunne holdes ved lige og sejlene.

FREM er klinkbygget. Denne nordiske bådebyggerteknik, som de fleste kender fra vikingeskibene, er i 2021 blevet optaget af UNESCO, som en del af menneskehedens immaterielle kulturarv.

FREM og næsten 20 andre joller, med det karakteristiske firkantede smakke sejl, sejler ugenligt og kan ses på Øresund mellem Helsingør og Nivå. De holder gang i den over 200-årige sejlads med denne type både, der engang var almindelig i hele Danmark.

FREM bliver også bevaret som eksempel på den type joller, der i oktober 1943 fragtede jøder over Øresund til Sverige. I 1983 blev den i denne sammenhæng sendt til USA og udstillet flere steder, hvor blandt andet Viktor Borge ved et af arrangementerne sad i jollen. FREM har desuden været inspirationskilde til monumentet "Oktober 1943" af Per Arnoldi på Peder Mads Strand.

Se også: www.smakke.sprydstagen.dk

FAKTA OM "FREM"

Længde: 5,52 m

Bredde: 1,88 m

Dybgang midtskibs: 0,75 m

Tonnage: 1,31 ton

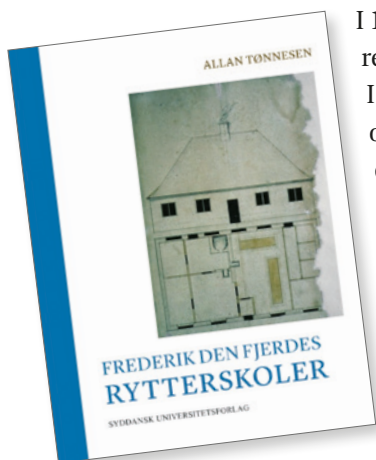
Klædning: 5/8" lærke-planker på eg (stævn, køl, spanter, essing, knæ og tofter).

BOGANMELDELSE

Af Peter Heiberg

Tidligere på året udkom bogen "Frederik den Fjerdes rytterskoler" skrevet af historikeren Allan Tønnesen. En bog som kommunens to lokalhistoriske foreninger har bidraget til med oplysninger og fotos.

I 1721 besluttede kong Frederik 4., at der skulle opføres skoler for børnene rundt om på krongodset. I alt blev det til 242 skoler. Krongodset var dengang opdelt i 12 rytterdistrikter, og det er grunden til, at de senere blev kaldt rytterskoler. Der blev ikke sparet på bygningerne: De var grundmurede 2-stens bygninger med helafvalmet tegltag og en indskrifttavle af sandsten ved indgangsdøren. De mange skolehuse blev opført efter samme tegning og er med rette blevet kaldt Danmarks første typehusbyggeri. Det var murermesteren Lars Erichsen fra København, der udarbejdede tegningerne og overslag til skolerne. Han stod for

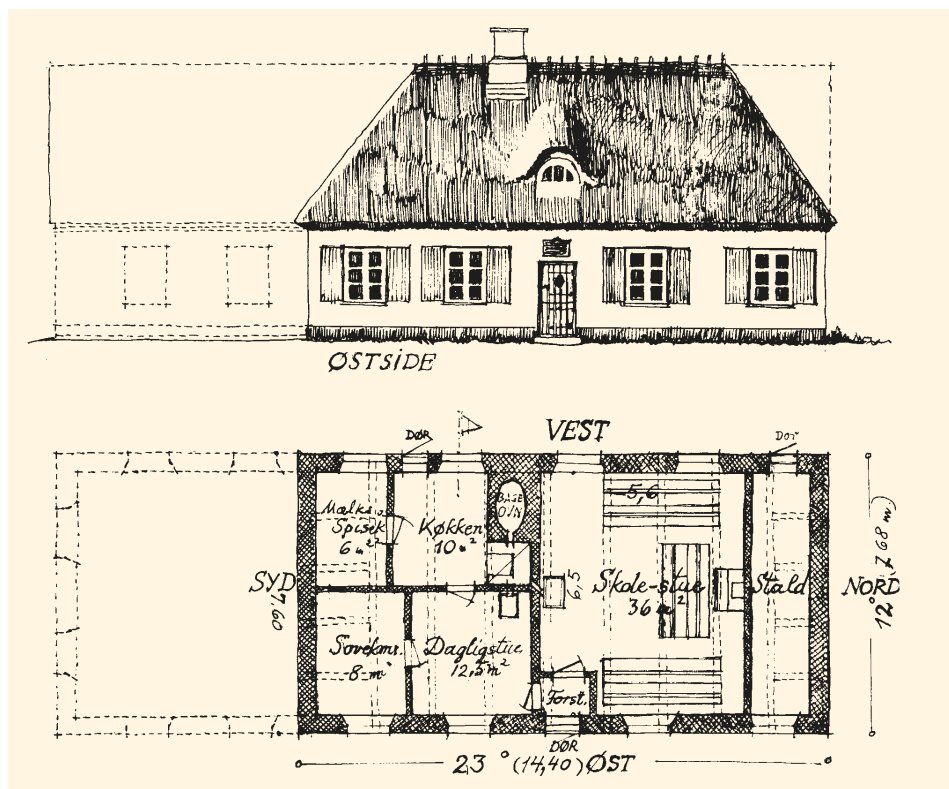
bygningen af alle 113 skoler på Sjælland (således også de fire i Fredensborg Kommune), og han havde i øvrigt også lokal tilknytning, da han og senere hans enke i årene 1717-53 havde fæstekontrakt på Nivågård Teglværk, som ved siden af leverancerne til rytterskolerne bl.a. også forsynede Fredensborg Slot med en god del af byggeriets mursten.

Byggeriet af skolerne stod på fra 1721 til 1727, og var således afsluttet tre år før kongens død. I mange år tjente de deres formål som skoler for børn på landet - den længst fungerende helt frem til 1969 (Spentrup ved Randers). Den store befolkningstilvækst fra sidst i 1700-tallet medførte, at mange skoler blev udvidet med ekstra skolestuer og flere værelser til lærerboligen. Mange fik også stråtag, og det blev efterhånden svært at genkende Frederik 4.s oprindelige skoler. I årene omkring år 1900 blev mange revet ned og erstattet af nybygninger. Af kommunens oprindelig fire rytterskoler er tre bevaret.

Om alt dette og meget mere kan man læse i bogen, som følger hver enkelt skolebygningens skæbne frem til i dag. Dageløkke Rytterskole nedbrændte i 1944 og tavlen er i dag opsat i et trapperum på Humlebæk Skole. Rytterskolerne i Grønholt og Avderød er i dag at finde let udvidede og med stråtag. Skolen i Veksebo, er nu en 12-fags bygning mod de oprindelige fem fag, og så har den som de oprindelige skoler et tegltag.

Allan Tønnesen har i et langt arbejdsliv som historiker og ejer af en tidligere rytterskole beskæftiget sig med bygningsfredning og -bevaring, hvilket har givet ham en solid baggrund for at skrive denne udmærkede bog. Han har skrevet adskillige bøger og artikler om historiske huse, men har også dyrket andre områder inden for historiefaget, først og fremmest heraldik og bomærker.

ARKITEKTEN SVEN RISOMS REKONSTRUKTIONSTEGNING
AF DAGELØKKE RYTTERSKE FRA 1959.

BESTYRELSEN

Formand:	Else Mariager, Fredensborg <i>fredhumlelokalhist@gmail.com</i>
Næstformand:	Tora Ribers, Fredensborg
Kasserer:	Poul Christensen, Fredensborg <i>fredhumlelokalhist@gmail.com</i>
Sekretær:	Annette Engelstoft, Humlebæk
Redaktør:	Jeppe Tom-Petersen, Humlebæk
Menigt medlem:	Lars Trudsø, Humlebæk Tina Pauli, Fredensborg
Suppleant:	Heidi Ølgaard, Humlebæk Anni Blem, Fredensborg (<i>udpeget af bestyrelsen</i>)
